

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 100/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSA Paweł Czepiel

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2022 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. P.

przeciwko I. P.

o rozwód

na skutek apelacji stron od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 30 listopada 2020 r., sygn. akt I C 174/20

1. ***uchyla zaskarżony wyrok w punktach II, III, IV i V i w tym zakresie umarza postępowanie w sprawie;***
2. ***oddala apelację powoda w pozostałej części;***
3. ***oddala apelację pozwanej w całości;***
4. ***zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 1 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zaskarżonym wyrokiem rozwiązał przez rozwód małżeństwo stron zawarte w dniu 27 kwietnia 1996 r. w N. i zarejestrowane w USC w N. za numerem (...) - z winy powoda, wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką stron A. P. ur. (...) w N. powierzył stronom ustalając przy pozwanej I. P. miejsce zwykłego pobytu małoletniej, obowiązkiem utrzymania małoletniej córki stron obciążył strony i zasądził od powoda na rzecz małoletniej A. P. alimenty w kwotach po 1100 zł miesięcznie, płatnych do rąk pozwanej, do 10-tego dnia każdego następującego po sobie miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat - w miejsce alimentów zasądzonych na rzecz małoletniej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w N.z 25 lutego 2011 r., (...), ustalił, że powód ma prawo do nieograniczonych kontaktów z małoletnią córką stron w miejsce kontaktów ustalonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w N.z 25 lutego 2011 r., (...) oddalił dalej idące żądania pozwanej, nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego wN. kwotę 81,28 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 737 zł (siedemset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że strony zawarły związek małżeński w dniu 27 kwietnia 1996r., który został zarejestrowany w USC w N. za numerem (...).

Ze związku małżeńskiego pochodzi trójka dzieci stron: M. P. (1), ur. (...), W. P., ur. (...) oraz małoletnia A. P., ur. (...)

Wyrokiem z 25 lutego 2011 r. sygn. akt (...) Sąd Okręgowy w N. orzekł separację małżeństwa stron z wyłącznej winy powoda uznając, że wbrew stawianym przez powoda zarzutom nie sposób przyjąć aby również pozwana miała się przyczynić do rozpadu więzi małżeńskich. Sąd Okręgowy wskazał, że powód opuścił rodzinę w 2004 r. wyprowadzając się z mieszkania, w którym mieszkał z żoną i dziećmi. Nie było ku temu żadnej uzasadnionej, znaczącej przyczyny. Powód nie wykazał, aby rzeczywiście ingerencja teściów w małżeństwo stron była na tyle istotna, by zmusiła go do podjęcia tak drastycznych kroków. Nadto powód nie wykazał, aby przed opuszczeniem rodziny rzeczywiście podejmował próby nakłonienia żony do wyprowadzenia się z domu teściów. Nie wskazał, czy w domu jego rodziców rodzina miałaby odpowiednie warunki mieszkaniowe. Po wyprowadzeniu się z domu kilka nocy, jak sam przyznał, spędził u znajomej M. R.. Nawet jeśli nie doszło pomiędzy nimi do współżycia fizycznego, to takie postępowanie mogło wzbudzić uzasadnione podejrzenie o dopuszczenie się zdrady przez małżonka. Powód już raz zdradził małżonkę, tym samym nadwątlił zaufanie, jakim go darzyła. Pierwsza zdrada została przebaczona przez pozwaną, ale nie pozostała bez wpływu na jej zaufanie wobec męża. Po wyprowadzeniu się z domu powód utrzymywał bliskie kontakty z innymi kobietami, przyjeżdżał z nimi do domu swoich rodziców. Równocześnie Sąd Okręgowy wskazał, że pozwana należycie wypełniała obowiązki małżeńskie, rodzicielskie oraz rodzinne. Pomimo dopuszczenia się zdrady przez męża, przebaczyła mu. Strony na nowo podjęły współżycie, urodziło się jeszcze jedno dziecko, które skonsolidowało ich związek. Pomimo tego powód nie był w stanie należycie wypełniać swoich obowiązków małżeńskich oraz rodzinnych. Porzucił rodzinę.

Władza rodzicielska nad dziećmi stron przyznana została obojgu rodzicom z ustaleniem miejsca ich pobytu przy matce. Sąd Okręgowy uregulował kontakty pozwanego z małoletnimi.

W wyroku tym Sąd Okręgowy nałożył też na pozwanego obowiązek alimentacji małoletniej córki stron A. w kwotach po 700 zł miesięcznie. Sąd Okręgowy wskazał, że A. ma dopiero (...)lat, jednak z uwagi na schorzenie skóry (tzw. rybia łuska), koszt jej utrzymania jest większy niż chłopców, ponieważ wymaga stosowania specjalnych maści i kremów, dojazdów na wizyty do lekarza w K.-P., stosowania specjalnych środków higienicznych i kosmetyków (około 300 zł). Poza tym dziecko generuje koszty wynikłe z zakupu środków żywnościowych (200 zł), zaspokajania potrzeb szkolnych, zakupu elementów garderoby (200 zł). Małoletnia posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Pozwana wykazała, że miesięczne wydatki na utrzymanie córki przekraczają 1000 zł miesięcznie co w ocenie Sądu Okręgowego uzasadniało w pełni zasądzenie na rzecz tego dziecka alimentów w kwotach po 700 zł miesięcznie. W pozostałym zakresie potrzeby małoletniej powinna zaspokoić pozwana.

Apelacja powoda od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K.z 15 czerwca 2011 r. sygn. akt(...)

Od czasu orzeczenia separacji strony nie nawiązały ze sobą jakiegokolwiek kontaktu.

Pozwana początkowo miała nadzieję, że powód do niej wróci i więzi małżeńskie zostaną odbudowane. Kiedy się jednak okazało, że powód stworzył związek partnerski z M. N. (1) nadzieję tę straciła.

Powód nie przejawiał zainteresowania w zakresie powrotu do małżeństwa. W 2012 r. był na wakacjach z partnerką, z którą pozostawał w związku od 2009 r.

Swój związek z M. N. nawiązał w 2015 r. i w 2017 r. wraz z tą kobietą zakupił na kredyt wspólny dom. Relacja powoda z tą kobietą jest bardzo bliska.

Stosunki między stronami są obecnie napięte. Nie spotykają się, nie rozmawiają ze sobą, nawet kwestie rodzicielskie załatwiają za pośrednictwem dzieci.

Powód pozostaje w bardzo dobrych stosunkach z córką A., która pozostaje też w dobrych relacjach z partnerką powoda.

Córka stron A. jest uczennicą (...)klasy Technikum (...) w N.. Uczy się na miarę swoich możliwości, nie ma jeszcze sprecyzowanych planów na przyszłość. Córka stron w uwagi na chorobę skóry - rybią łuskę uzyskała orzeczenie o stopniu niepełnosprawności - umiarkowanym do 31 sierpnia 2020 r. Schorzenie to wymaga ciągłego leczenia. Córka stron pozostaje pod stałą opieką Szpitala w P. oraz pod nadzorem przychodni lekarskiej. Wymaga też leczenia farmakologicznego. Zlecone jej leki doustne i maści kosztują miesięcznie 350 zł. Córka stron ma też wadę wzroku i nosi okulary.

Córka stron A. pobiera lekcje jazdy konnej. Są one odpłatne - karnet kosztuje 150 zł.Córka stron bierze udział w zawodach co stanowi dodatkowy koszt w wysokości 250 zł.

Wszystkie ww. wydatki pokrywa pozwana, która pokrywa pozostałe wydatki związane z potrzebami córki, takie jak: wyżywienie (400 zł), zakup odzieży i obuwia (100 zł), usługi fryzjerskie (40 zł), karta telefoniczna (25 zł), pomoce szkolne (600 zł rocznie). W związku z nauką zdalną powódka kupiła dla córki laptop za kwotę 2500 zł oraz drukarkę za 370 zł.

Córka stron mieszka z matką w domu rodzinnym pozwanej, w którym przed orzeczeniem separacji strony zamieszkiwały wspólnie. Do ich dyspozycji pozostaje I i II piętro. Pozwana kosztami utrzymania domu dzieli się z rodzicami. Opłata za wywóz śmieci wynosi 23 zł na osobę, za wodę 25 zł, za prąd 65 zł na osobę, za Internet 37 zł. Pozwana dokonała także zakupu dwóch ton węgla z przeznaczeniem na okres grzewczy za 1900 zł.

Pozwana prowadzi obecnie własną działalność gospodarczą pod firmą (...), z której osiąga dochód w kwocie około 2000 zł miesięcznie. Otrzymuje też od powoda alimenty na córkę A. w kwocie 700 zł, zasiłek pielęgnacyjny na córkę w kwocie 188 zł i świadczenie z programu Rodzina 500+.

Pozwana pozostaje w stałym leczeniu w związku z chorobą kręgosłupa, korzysta z rehabilitacji i zażywa środki przeciwbólowe.

Powód jest emerytowanym funkcjonariuszem Policji. Pobiera emeryturę w kwocie około 3700 zł. Nadto pracuje w (...) za wynagrodzeniem w kwocie około 3600 zł (180 godzin pracy ze stawką godziną 20 zł netto). Powód do pracy dojeżdża samochodem i na miejscu wynajmuje mieszkanie. Czynnosc wynosi 1200 zł i jest dzielony między 3 osoby.

Na stałe powód wraz z obecną partnerką i jej córką zamieszkuje w domu zakupionym na kredyt w kwocie 500 000 zł. Partnerka powoda również pracuje w (...) za wynagrodzeniem w wysokości zbliżonej do wysokości wynagrodzenia powoda.

Powód w związku z wypadkiem jakiego doznał podczas pełnienia obowiązków służbowych cierpi na encefalopatię pourazową, zwyrodnienie kręgosłupa. Od 2005 r. pozostaje w stałym leczeniu w związku ze stwierdzonym nowotworem płuc i pęcherza moczowego. Powód został zaliczony do trzeciej grupy inwalidzkiej.

Córka stron A. często i chętnie przebywa u ojca, niejednokrotnie spędza tam całe weekendy. Ma do dyspozycji własny pokój.

Sąd Okręgowy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy oraz znajdujących się w aktach sprawy (...) Sądu Okręgowego w N., których wiarygodność i autentyczność nie zostały przez strony podważone, nie wzbudziły także podejrzeń Sądu Okręgowego, jak i w oparciu o zeznania świadków i stron postępowania.

Zeznania świadków T. K. i M. P. (2) Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne w części, w której korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy nie podzielił ich w części, w jakiej świadkowie jako przyczynę rozstania stron podawali nadmierną ingerencję w związek stron ze strony rodziców pozwanej. Kwestia ta pozostawała w sprzeczności z tym, co ustalił Sąd Okręgowy w prawomocnym wyroku orzekającym separację stron. Nadto jako, że dotyczyła okoliczności mających miejsce przed tym orzeczeniem, nie miała dla sprawy znaczenia.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił zeznania świadków - dorosłych synów stron - M. P. (1) i W. P.. Były one szczere, spontaniczne i obiektywne.

Zastrzeżeń nie nasuwały też zeznania rodziców pozwanej - C. i S. Ż.. Dostrzec można w nich było wprawdzie niechęć do osoby powoda, ale nie przekładała się ona na próby tworzenia faktów niezajdujących oparcia w rzeczywistości.

Zeznania powoda Sąd Okręgowy podzielił poza tym ich fragmentem, który dotyczył przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego stron. Kwestia ta w sposób sprzeczny z zeznaniami powoda została bowiem już przesądzona w sprawie o separację.

Zeznania pozwanej Sąd Okręgowy ocenił jako szczere. Były one rzeczowe i logiczne. Znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie.

Sąd Okręgowy uznał powództwo co do orzeczenia rozwodu za zasługujące na uwzględnienie. Sąd Okręgowy wskazał, że strony zaprezentowały zgodne stanowiska dotyczące orzeczenia rozwodu ich małżeństwa.

Sąd Okręgowy odwołał się do art.56 krio i wskazał, że na podstawie materiału dowodowego ocenił, że pomiędzy stronami nastąpił nie tylko zupełny, ale i trwały rozkład pożycia małżeńskiego oraz, że nie zachodzą przesłanki negatywne do rozwiązania małżeństwa stron przez rozwód.

Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia tego, że rozkład pożycia małżeńskiego stron ma charakter zupełny została przesądzona już w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego z 25 lutego 2011 r., sygn. (...). Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na przyjęcie, że istnieją pozytywne rokowania co do tego, aby więzy małżeńskie stron jeszcze mogły zostać reaktywowane, co wyczerpuje z kolei przesłankę trwałości rozkładu. Stan orzeczonej sądownie separacji stron trwa już prawie 10 lat i na tej przestrzeni czasowej strony nie odbudowały relacji małżeńskich. Wbrew początkowym, pozytywnym prognozom i oczekiwaniom pozwanej co do tego, że małżeństwo stron zostanie jeszcze odbudowane, powód w 2015 r. wszedł w kolejny związek partnerski, który wydaje się być związkiem trwałym. Powód z obecną partnerką dokonał zakupu domu na co zaciągnął kredyt. Ostatecznie pozwana straciła wszelkie nadzieje co do tego, że powód powróci do swej rodziny.

W ocenie Sądu Okręgowego w sprawie nie zachodzą też przesłanki negatywne do orzeczenia rozwodu. Strony mają wprawdzie jeszcze małoletnią córkę A., ale od czasu separacji małoletnia zdążyła się pogodzić z tym, że jej rodzina uległa rozpadowi. Małoletnia na stałe mieszka z matką, a z ojcem ma dobry i stały kontakt. W jej przypadku orzeczenie rozwodu zatem niczego nie zmieni. Będzie jedynie stanowiło sformalizowanie zaistniałego już stanu.

W sprawie nie zachodzi przesłanka w postaci żądania rozwodu przez małżonka wyłącznie winnego przy braku zgody drugiego małżonka na takie orzeczenie, ani nie występują inne przyczyny czyniące orzeczenie rozwodu sprzecznym z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy poddał także analizie kwestię winy w rozkładzie pożycia małżeńskiego stron i odwołał się do sprawy (...) Sądu Okręgowego w N.o orzeczenie separacji, w której ustalone zostało, że rozkład pożycia ma charakter zupełny, a winnym rozkładu tego został uznany powód z uwagi na dopuszczenie się nielojalności w stosunku do małżonki. Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę o rozwód tym orzeczeniem był związany (art. 365 § 1 k.p.c.), a na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie nie mógł dokonać oceny odmiennej co do stanu rzeczy mającego miejsce po uprawomocnieniu się tegoż orzeczenia. Od czasu formalnej separacji stron powód mimo szans dawnych mu przez pozwaną nie podjął żadnych kroków mających na celu uratowanie małżeństwa. Przeciwnie, odrzucał próby nawiązania z nim kontaktu przez pozwaną utwierdzając ją w przekonaniu, że nie ma ona dla niego żadnego znaczenia. Przez cały czas pozostawał w związkach z innymi kobietami. W 2015 r. nawiązał związek z obecną partnerką. Brak jest też podstaw do tego, aby współwinną za zaistniały stan rzeczy obciążać także pozwaną, która ze swej strony podjęła wszelkie próby ratowania małżeństwa. Powód wskazując na to, że to pozwana miała doprowadzić do rozpadu więzi

mażeńskich odwoływał się wyłącznie do okoliczności mających miejsce przed orzeczeniem separacji, a które to w tym orzeczeniu zostały ustalone w sposób sprzeczny z jego twierdzeniami.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że na zasadzie art. 56 § 1 k.r. i o. oraz art.57 § 1 k.r. i o. to wyłącznie powodowi przypisać należy odpowiedzialność za rozkład więzi małżeńskich.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 58 § 1 k.r. i o. rozstrzygnął o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzekł, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka uzasadniając swoje rozstrzygnięcie w tym zakresie.

Sąd Okręgowy orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i uznając powoda za przegrywającego w całości proces, zasądził od niego na rzecz pozwanej zwrot kosztów w kwocie 737 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie; Dz.U. poz. 1800 – w brzmieniu do 26 października 2016 r.) oraz na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 t.j. ze zm.) nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa kwotę 81,28 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na pokrycie kosztów wynagrodzenia kuratora.

Apelacje od wyroku wniosły obydwie strony.

Powód wniósł **apelację** zaskarżając wyrok w części, to jest w punkcie I w zakresie ustalenia winy, w punkcie III dotyczącym wysokości alimentów powyżej kwoty 700 zł i w punkcie VII zarzucający wyrokowi naruszenie:

1. przepisów postępowania, to jest:

a) art.233 § 1 kpc polegający na tym, że Sąd Okręgowy dokonał jednostronnej oceny materiału dowodowego, wybierając z niego tylko te dowody lub ich fragmenty, które odpowiadały przyjętej tezie rozstrzygnięcia, pomijając przy tym i oddalając dowody przeciwnie, nie poddając ich ocenie, to jest:

- brak przyznania wiary zeznaniom powoda, że nie ponosi wyłącznej winy za rozpad małżeństwa, a przyjęcie a priori zeznań pozwanej za prawdziwe, że tylko i wyłącznie postawa powoda, który po orzeczeniu separacji miał nie przejawiać zainteresowania w zakresie powrotu do małżeństwa, pomimo, że sąd nie ustalił, czy pozwana czyniła starania w tym zakresie;

- ustalenie, że w sprawie powód od czasu formalnej separacji, pomimo szans dawanych mu przez pozwaną, nie podjął żadnych kroków mających na celu ratowanie małżeństwa, mimo że z materiału dowodowego nie wynika jakie szanse na odbudowanie relacji małżeńskich miała powodowi dawać pozwana;

- przyjęcie, że to powód odrzucał próby nawiązania z nim kontaktu przez pozwaną, pomimo że z treści materiału dowodowego nie wynika, jakie starania miała czynić pozwana, aby w okresie trwającej separacji odbudować relacje małżeńskie;

- poprzestanie na stwierdzeniu, że sąd jest związany ustaleniami poczynionymi w sprawie o separację stron w zakresie winy i odstąpienia od poczynienia własnych ustaleń w tym zakresie w toku postępowania o rozwód;

- pominięcie zeznań świadków, z których wynika, że odpowiedzialność za problemy małżeńskie stron nie jest wyłącznie jednostronna, a to pozwana swoim zachowaniem doprowadziła do spłycenia i rozluźnienia relacji pomiędzy stronami, co w efekcie spowodowało rozkład pożycia małżeńskiego, na poczet czego powód przytoczył w apelacji fragmenty zeznań świadków T. K. i M. P. (2);

- niewyjaśnienie sprzeczności jawiących się na tle zeznań świadków i pozostałego materiału dowodowego, jak i niezasadne przyjęcie, że dowody te potwierdzają zasadność żądania pozwanej w zakresie wyłącznej winy powoda w rozkładzie pożycia małżeńskiego;

- pominięcie w ocenie materiału dowodowego twierdzeń świadków, iż pozwana w obecności osób trzecich odnosiła się do powoda w sposób niewłaściwy, wywoływała niczym nieuzasadnione kłótnie, a strony nie mogły osiągnąć kompromisu w kwestii wspólnego mieszkania poza rodzinnym miejscem zamieszkania pozwanej;

- nieuwzględnienie wskazywanych przez powoda okoliczności potwierdzających zawinienie pozwanej w rozkładzie pożycia małżeńskiego stron;

b) art.233 § 1 kpc poprzez:

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i rozważenie materiału dowodowego w sposób niewszechstronny i szcątkowy, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że sytuacja finansowa pozwanego jest bardzo dobra i nieuwzględniania jego trudnej sytuacji zdrowotnej;

- dokonanie części ustaleń faktycznych i ocen w sposób błędny, co doprowadziło do wadliwego rozstrzygnięcia odnośnie wysokości alimentów na rzecz córki A.;

- niewłaściwą i niepełną, a w efekcie wadliwą i dowolną oceną dowodów w przedmiocie możliwości finansowych stron;

2. przepisów prawa materialnego to jest:

a) art.57 § 1 krio poprzez:

- jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że winę za rozkład pożycia małżeńskiego ponosi wyłącznie powód, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że to niewłaściwe zachowanie pozwanej zaważyło na rozkładzie pożycia małżeńskiego stron, co powinno prowadzić do ustalenia, że to pozwana jest wyłącznie winna rozpadowi związku małżeńskiego;

- jego błędną wykładnię na skutek dokonania niewłaściwej oceny moralnej zachowania stron na podstawie dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, zwłaszcza przyjęcia, że rozkład pożycia nastąpił z winy powoda, w sytuacji gdy ustalony stan rzeczy wskazuje na to, że to zachowanie pozwanej wobec powoda, jej chorobliwa zazdrość, wybuchowy charakter, wykluczało harmonijne funkcjonowanie małżeństwa i pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z całkowitym i definitywnym rozpadem małżeństwa stron;

- jego niezastosowanie na skutek nieokreślenia dokładnego momentu zupełnego i trwałego rozkładu pożycia stron;

- jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez brak określenia adekwatnego związku przyczynowego między postępowaniem powoda w czasie separacji, a trwałym rozkładem pożycia małżeńskiego stron;

b) art.57 § 1 krio w związku z art.61³ § 1 krio i art.61⁴ § 1 krio poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na bezkrytycznym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że jest on związany ustaleniami sądu orzekającego separację w zakresie ustaleń dotyczących winy powoda, przy pominięciu, że żądanie separacji jest innym pod względem przedmiotowym żądaniem, aniżeli żądanie rozwodu, odmienne są przesłanki przewidziane w ustawie dla rozwodu i separacji.

W rezultacie powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez rozwiązanie małżeństwa stron przez rozwód z wyłącznej winy pozwanej lub z winy obojga stron oraz obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz córki stron do kwoty 700 zł oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwana wniosła **apelację**, zaskarżając wyrok w zakresie punktu III ponad kwotę 1100 zł zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych w postaci opisanej w apelacji, który ostatecznie doprowadził Sąd Okręgowy do zasądzenia alimentów na rzecz córki stron w kwocie 1100 zł oraz naruszenie przepisów prawa materialnego to jest art.135 § 1 krio poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i obciążenie powoda kosztami utrzymania córki w niewystarczającej wysokości.

W konsekwencji pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie alimentów od powoda na rzecz córki stron w kwocie 1500 zł miesięcznie oraz zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwana wniosła **odpowiedź na apelację** powoda, w której domagała się jej oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja pozwanej jest bezzasadna, a apelacja powoda jest częściowo uzasadniona, ale z innych przyczyn aniżeli wskazane w apelacji.

I tak, rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I wyroku spowodowane jest tym, że córka stron A. P. urodziła się w dniu (...), a więc z dniem 4 czerwca (...)osiągnęła pełnoletność. Z tym dniem strony procesu utraciły legitymację do występowania z roszczeniem o zasądzenie alimentów na jej rzecz. W rezultacie apelacja pozwanej w zakresie alimentów była bezzasadna z tej przyczyny, że pozwana utraciła legitymację do występowania w imieniu córki z roszczeniem alimentacyjnym. Z tej samej przyczyny należało uznać apelację powoda w tym zakresie za uzasadnioną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny w punkcie 1 wyroku na podstawie art.386 § 3 kpc w związku z art.355 § 1 kpc uchylił zaskarżony wyrok w punktach II – V, czyli we wszystkich tych punktach, które dotyczyły małoletniej w dniu wydania wyroku przez Sąd Okręgowy córki stron, a zatem w zakresie władzy rodzicielskiej, kontaktów oraz alimentów i w tym zakresie umorzył postępowanie w sprawie.

Dodać także należy, że osiągnięcie pełnoletności nie oznacza wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego jaki spoczywa na rodzicach dziecka. Natomiast w razie wystąpienia sporu co do tego, czy i w jakiej wysokości mają być uiszczane alimenty przez rodziców na rzecz pełnoletniego dziecka, to osobą uprawnioną do wystąpienia z roszczeniem alimentacyjnym jest pełnoletnie dziecko – w tym wypadku A. P..

W pozostałym zakresie, to jest w zakresie orzeczenia o winie w rozkładzie pożycia apelacja powoda jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę materiału dowodowego, znajdującą podstawę w dyrektywach oceny dowodów zawartych w treści art. 233 § 1 k.p.c., oraz ustalony stan faktyczny i przyjmuje je za własne.

Sąd Apelacyjny podziela także wnioski wyprowadzone przez Sąd Okręgowy na podstawie ustalonego stanu faktycznego.

Oceniając zarzuty apelacji wskazać należy, iż nie sposób podzielić zarzuty o naruszeniu obowiązku wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i dokonaniu oceny dowodów z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów.

Skuteczne podniesienie zarzutu obrazy art. 233 §1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2009 r., II PK 261/08). Jeśli sądowi nie można wytknąć błędnego z punktu widzenia logiki i doświadczenia życiowego rozumowania, nie dochodzi do obrazy ww. przepisu, nawet jeśli z dowodu można wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej analizy dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia kwestii winy w rozkładzie pożycia, a apelacji nie udało się wykazać nielogicznego czy sprzecznego z zasadami doświadczenia życiowego wniosku przy ich ocenie.

Przed omówieniem zarzutów apelacji należy zwrócić uwagę na specyfikę sprawy wyrażającą się tym, że w 2011 r. Sąd Okręgowy orzekł o separacji stron z wyłącznej winy powoda. Powstaje zatem pytanie w jaki sposób ww. okoliczność wpływa na sprawę o rozwód, tym bardziej, że powód zarzuca w apelacji, że Sąd Okręgowy nie dokonał samodzielnych ustaleń co do przyczyn rozkładu pożycia, tylko odwołał się do wyników wyroku z 2011 r.

Jednakże nie sposób podzielić zarzutów powoda, Sąd Okręgowy bowiem w sposób prawidłowy przedstawił wzajemne relacje pomiędzy wyrokiem z 2011 r. i niniejszym procesem.

Przede wszystkim, warunkiem orzeczenia separacji jest ustalenie wystąpienia pomiędzy małżonkami zupełnego rozkładu pożycia. Sąd orzekający o separacji co do zasady bada także, która ze stron ponosi winę w rozkładzie pożycia. Taka też sytuacja wystąpiła w małżeństwie stron, gdy w 2011 r. orzeczono separację z winy powoda.

Jeżeli zatem istotą zarzutu apelacyjnego powoda, że Sąd Okręgowy nie ustalił samodzielnie przesłanek rozkładu pożycia, tylko oparł się na ustaleniach w sprawie w której orzeczono separację było przyjęcie, że Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie mógł przeprowadzić postępowanie dowodowe i na jego podstawie ustalić – odmiennie, aniżeli w wyroku z 2011 r., że do rozkładu pożycia stron doszło z winy obu stron lub pozwanej, to taki pogląd jest wadliwy. Sąd Okręgowy nie mógł uznać, że z przeprowadzonego przez niego w tej sprawie postępowania dowodowego wynika inna ocena przyczyn rozkładu pożycia stron.

W rezultacie punktem wyjścia dla dalszej oceny zawinienia stron w rozkładzie pożycia jest ustalenie, że przyczyną rozkładu pożycia ustalonego w wyroku z 2011 r. jest wyłączone zachowanie powoda. Dlatego też, bezzasadne są te zarzuty naruszenia art.233 § 1 kpc, które odwołują się do nieuwzględnienia tych dowodów – np. zeznań świadków, które wskazują na zawinione zachowanie pozwanej do wydania wyroku w sprawie o separację (czyli do 2011 r.).

Natomiast oczywiście rację ma powód twierdząc, że fakt orzeczenia pomiędzy stronami separacji z winy powoda nie oznacza jeszcze, że i orzeczenie rozwodu winno nastąpić z jego winy. Jednakże Sąd Okręgowy nie dokonywał takiego automatycznego przełożenia kwestii winy ustalonej w wyroku z 2011 r. na ocenę winy na potrzeby niniejszej sprawy. Rację ma też powód wskazując, że w sprawie rozwodowej należy ustalić, nie tylko, czy rozkład pożycia jest zupełny, ale także czy jest trwały. W świetle materiału dowodowego nie ulega wątpliwości, że i przesłanka trwałości rozkładu pożycia została spełniona.

Dla ostatecznego ustalenia winy w rozkładzie pożycia niewątpliwie niezbędna jest ocena zachowania stron już po orzeczeniu separacji. Nie można bowiem wykluczyć, że małżonek, który w sprawie w której została orzeczona separacja został uznany za wyłącznie winnego rozkładowi pożycia, po wyroku orzekającym separację próbuje odbudować zerwane więzy małżeńskie, a małżonek, który nie została uznany za winnego rozkładowi pożycia w sprawie o separację zachowuje się po jej orzeczeniu w sposób zawiniony.

Rzecz w tym, że w sprawie taka sytuacja nie występuje, a co więcej, zauważyć należy, że podstawowe stanowisko procesowe powoda jest w sposób oczywisty bezzasadne. Powód domaga się bowiem orzeczenia rozwodu z winy pozwanej, co oznacza, że nie dostrzega związku w tym, że po orzeczeniu separacji nadal pozostawał w związkach z innymi kobietami z wystąpieniem po jego stronie zawinienia w rozkładzie pożycia.

Natomiast dla Sądu Apelacyjnego wina powoda w rozkładzie pożycia jest oczywista. Świadczy o tym okoliczność, że orzeczenie separacji stron nie stanowiło dla niego refleksji co do własnego zachowania, a w każdym razie nie takiego, które umożliwiłoby stronom nawiązanie zerwanych więzi. Powód nadal pozostawał w związkach z innymi kobietami i nie podejmował działań, z których można byłoby wyprowadzić wniosek, że stara się ponownie nawiązać zerwane więzy małżeńskie.

Co najwyżej, w sprawie można byłoby się zastanawiać nad kwestią uznania winy obydwu stron, tzn. przy uwzględnieniu ww. stanowiska o oczywistym zawinieniu powoda w rozkładzie pożycia, zastanowić się, czy i pozwana swoim zachowaniem po orzeczeniu separacji nie powinna być uznana za współwinną w rozkładzie pożycia. Rzecz w tym, że materiał dowodowy nie pozwala na wyprowadzenie takich wniosków. Powód w apelacji zarzuca, że Sąd Okręgowy nie ustalił, co pozwana zrobiła dla przywrócenia zerwanych więzi małżeńskich. Niewątpliwie, jest to kwestia istotna, w szczególności powstaje pytanie, jaką postać powinno przybrać zachowanie małżonka, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia w wyroku orzekającym separację, w sytuacji, gdy po orzeczeniu separacji drugi małżonek pozostaje nadal w związku z inną kobietą. To znaczy, czy dla uznania współwiny w późniejszym procesie rozwodowym tego pierwotnie niewinnego małżonka wystarczające jest ustalenie jego bierności w dążeniu do przywrócenia zerwanych więzi małżeńskich, czyli aby uznać brak jego winy to niezbędne byłoby ustalenie, że w sposób czynny zmierzał do odbudowania relacji małżeńskich, czy też aby uznać jego współwinę to należałoby ustalić, że także i on zachowywał się nielojalnie po orzeczeniu separacji – np. również rozpoczął związek pozamałżeński.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, dla ustalenia w sprawie o rozwód winy małżonka, który nie został uznany za winnego rozkładowi pożycia we wcześniejszej sprawie stron o separację, nie wystarczy wykazać jego bierności w późniejszym zachowaniu, rozumianej jako brak aktywności zmierzającej do przywrócenia zerwanych więzi małżeńskich. Przenosząc to na grunt sprawy wskazać należy, że chociaż istotnie Sąd Okręgowy nie ustalił, że pozwana aktywnie działała na rzecz ponownego zejścia się stron – np. nie proponowała powodowi wspólnego zamieszkania, nie podejmowała prób przeprowadzenia się do niego, nie proponowała mu wspólnego spędzania czasu, to nie można pominąć w jakiej konkretnej sytuacji występowało ww. zachowanie pozwanej – to jest w sytuacji, gdy powód nie zmienił swojego zachowania, które doprowadziło do uznania go za wyłącznie winnego rozkładu pożycia małżeńskiego w sprawie w której orzeczono separację stron. Z kolei, pozwana mimo, że w jej związku została orzeczona separacja, nie podejmowała takich zachowań, które prowadziłyby do orzeczenia rozwodu, w szczególności nadal pozostawała lojalna wobec powoda, nie wchodziła w relacje pozamałżeńskie, wbrew zarzutom apelacji nie odnosiła się negatywnie do powoda.

Powód zarzuca pozwanej, że nie chciała z nim zamieszkać, ale wydaje się być oczywiste, że jakiegokolwiek próby wspólnego zamieszkania powinny być poprzedzone zerwaniem jego relacji z innymi kobietami. Tymczasem z materiału dowodowego nie wynika, aby powód z uwagi na ewentualną odbudowę więzi małżeńskich zamierzał zerwać relacje z kobietami, z którymi w danym momencie pozostawał w związku, a co więcej podejmował działania wprost świadczące o zamiarze nawiązania stałych związków z inną kobietą (por. wspólny zakup domu, wspólne zaciągnięcie kredytu).

W rezultacie należało uznać, że Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował w sprawie art.57 § 1 krio.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art.386 § 3 kpc w punkcie 1 uchylił wyrok w zakresie w jakim dotyczył córki stron A. P. i w tym zakresie umorzył postępowanie, a w pozostałym zakresie apelację powoda i w całości apelację pozwanej oddalił na podstawie art.385 kpc jako bezzasadną.

Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art.98 § 1 i 3 kpc i art.391 § 1 kpc oraz § 4 ust.1 pkt 1 w związku z § 10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz.1800 ze zm.).